

hefur eingin stórri uttanríkis-handil enn vit, eingin meira brúk fyri, at gjaldoyra og búskapur okkara eigur álit, so lánveitingaruttaneftir ikki koma í vanda. Ti eru bestu handilssømdir livsneyðugar.

Mær tykir, at teir menn, sum gera hesi viðurskipti litisverd, og sum gykja sær, at bert vit girða okkum inni og gera samtyktir á okkara litla tingi, leypa onnur lond á leistung til vera okkum til víldar, eru sum hanin, sum trúði, at sólin reis, bert fyri at hoyra hann gala.

Úttan miðvíst arbeiði, taktiska framferð og samráðingar so langt til ber, verða úrslit ikki rokkini.

Føroya undirgrund

»Litið lot úr hanakjasti« hevur verið viðvíkjandi endurgeiving av onkrum, eg havi sagt við danskt blað um oljuspurningin.

Broytingar eru ongar hendar her. Í lögmannsræðuni 1971 varð sagt, at hóast undirgrunds-rættindini vóru B-mál í heimastýris-lógini, vóru avgerðirnar teimum viðvíkjandi latnar heimastýrin-um at taka, og at møgulegur ágóði kom at vera Føroyum til góðar. Afturat varð lagt, at vit ongan hast høvdu í hesum máli.

Seinni er givin tingmonnum frágreiðing um, hvar málið stendur idag.

Landsstýrið hevur ongan kunneika til, hvat fyrilistil-mæli undirgrundsnevndarinnar verður, men mett hevur verið, at í mesta lagi vóru loyvi til fyrilistkanningar (seismograf-iskar) givin.

Henda meting er grundað á, at hóast vit ikki skulu skunda okkum og gera annara mistøk um aftur, so er neyðugt skjótast at taka stig til at fáa viðurkenn-ing annara av, at henda ongi er okkara, og í fólkarettinum vilja føroyskar kanningar ella kanningarloyvi grunda okkara ognarrætt.

Skilji ikki, at menn leypa upp á tjóðlegg í hesum máli, har tað bert snýr seg um at fyrirbyrgja, at leitað verður aðrar vegir eftir loyvunum. At knýta serrættindi til slík hugsar væl eingin um, men bert um skyldu til at lata okkum úrslitini.

Kann ikki hugsa mær annað, enn at onkur dettur niður á lang-legg, nú hetta er sagt.

Í hesum máli mugu vit fram-vegis verða á varðhaldi, hóast eingin hevur snevil av, um møguleikar goymast, eisini mugu vit sleppa okkum undan vanligum kegli og semjast um ikki at leypa framav.

Skal samfelag okkara koma undir ávirkan av fepri viðvík-andi undirgrunds-møguleikum, so lat okkum nýta orku okkara til sjálvir skilagott at stýra gongdini.

Veidurættindi

Jørðin var býtt, men rætturin til sjógvín friur.

Nú er býtið byrjað á ymsan hátt, og rætturin at fiska ikki sjálvsgdur longur.

Útflytingar aðrastaðni, av-markingar innan altjóðasamtøk sum ICNAF fyri havið vestan Kappan og NEAFC fyri havið eystan Kappan skerja móguleik-

ar okkara. Vandastøðan hjá mongum fiskastovni verður nýtt sum grundgeving fyri, at lond kanna sær strandekini einsa-møll.

Á havrættarstevnunni í Caracas eru uppskot um 200 fjórðunga búskaparlig øki, har strandalondini hava rætt at veiða í mun til orku teirra, meðan restin verður býtt ímill-um teir, søguligan rætt eiga.

Vinna hesi sjónarmið, koma vit undir avmarkingar í Norð-sjónum, Noregi, Íslandi, Canada og Grønlandi, og litið kann sig-ast um, hvussu stór rættindi ið eftir bliva til okkara.

Vit hava á hesi stevnu umboð við, sum ikki eru observatorar, men fullir limir av donsku sendi-nevndini og tí kunnu tala fyri áhugamálum okkara og verja tey.

Samantikið hevur landsstýrið í øllum hesum álvass- og lagnuspurningum ført tann poli-tikk at vinna mest móguleg rætt-indi á heimasjógv og samstund-is missa minst mógulegt á fjarleiðum.

Hendan grundhugsan byggir á, at okkara egni heimasjógvur gevur ov litið sum stóð undir føroyskum fiskiskapi og vøkstri í føroyska samfelagnum.

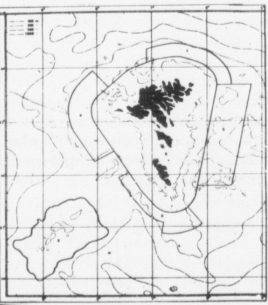
Teir allarflestu, sum kenna til fiskiskap undir Føroyum, eru sannførir um, at vit hava tørv fyri rættindi til fiskiskap á fjarleiðum uttan mun til, um vit hava eitt fiskimark uppá 12, 30, 50 ella 200 mil.

Við hesum útgangsstøði hevur landsstýrið í semju við meiriluta tingsins ikki valt lættvunna út-flytingarpolitikkin, men samráð-ingarleiðina, tí hon gagnar føroyskum fiskiskapi sum heild. Tað ger einvissa og litið undir-bygda útflytingartalan ikki. So-mikið meir sum tómar tingsam-tyktir ikki vóru aktaðar av øðrum.

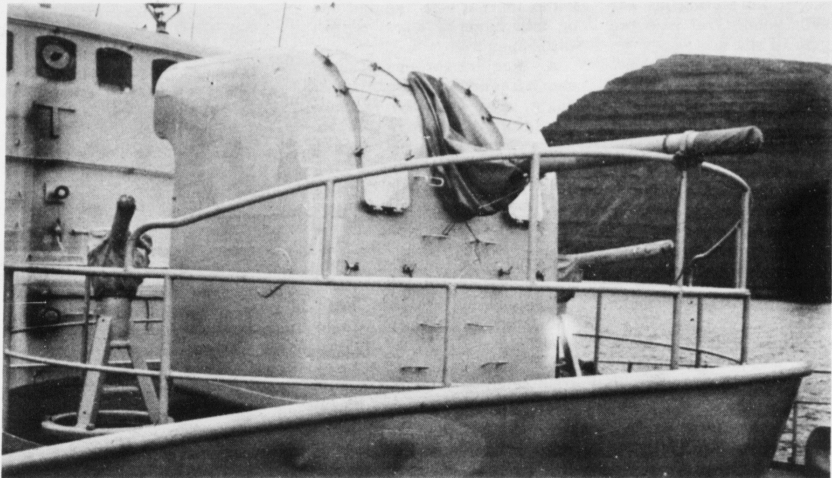
Landsstýrið hevur alla staðni, har høvi hevur verið til tess, stríðst við samráðingarborðið fyri flest mógulegum rættindum í heimasjógv og á fjarleiðum og fyri at vinna frama fyri sjónar-miðinum um serrættindi til lond bundin at fiskivinnuni.

Svikasáttmálin

Eitt av úrslitunum er »svika-sáttmálin« — navnðið spillir ongan — um fiskiskap undir

Føroyum, sum hevur verið í gildi síðan 1 januar í ár. Henda skipanin við stongdum økjum uttan fyri fiskimarkið fyri út-lendskar trolarar hevur roynst væl, hvat útróðrarmenn yvirhøv-ur eru samdir um. Serliga kann nevast várróðurin á Norð-havinum, sum eydnaðist avbera

væl. Allir fiskimenn eru samdir um, at kassaskipanin er ein týðningarmikil vinningur fyri útróðurin undir Føroyum.

Einn fiskimaður segði undir várróðrinum, meðan skrivningin um »svikasáttmálan« stóð uppá: »Ongantið er so nógv komið upp á land av várfiski, lægið, at teir ikki skriva um tað«.

Ein annar segði frá, at vestanfyri fekst fiskur á leiðum, har fyrr ikki var dripið livandi.

Óg allir eru á einum máli um, at skipanin hevur verið væl hildin av útlendingum, hetta var annars tað, teir atfinningarsomu mettu sum tað veikasta liðið.

Ei heldur er ivi um, at høvdu Føroyar samtykt einvíst at flyta fiskimarkið út, var eingin skipan fingin, og hevði heldur ikki handilsskipanin við EF verið so góð, sum hon er nú, um vit yvir-hevur høvdu fingið nakra skipan.

Hetta lýsir týðuliga eina posi-tiva avleiðing av samráðingar-politikki landsstýrisins.

Vit mugu sjálvsagt ikki vænta, at útlendingar framyvir akta sáttmálan, uttan at vaktar-haldið verður bœtt.

Landsstýrið hevur tí gjørt stattmála um bygging av tí verjuskipi, umrøtt hevur verið síðan 1960, og er ætlan lands-stýrisins framyvir at bota fø-royska partin av sjóverjuni t.d. við helikoptaratænastu, søleiðis at danska sjóverjan og føroyska í felag skipa fyri effektivum vaktarhaldi.

Andlitið úteftir

Enn hava samráðingar bjargað okkum rættindi, sum tryggja úrkumuni, hóast í Grønlandi bert verður veiddur ein tiggi-undapartur av tí, bestu árinu varð veitt, og hóast kvoterað er undir Newfoundland og í Norð-sjónum, og hóast vit standa fyri at taka støðu til kvotu við Norð-urnoreg og vestan fyri 4° í Norð-sjónum, og hóast avmarkingar í rættindum eru gjørdar í Íslandi.

Vit lita á, at vit framvegis kunnu telva so, at okkum er liv lagað sum fiskivinnutjóð.

Leika vit ikki sjálvir hesar leikir, torført verður hjá øðrum at gera tað fyri okkum, hóast vit í felag við aðrar kunnu rokka langt.

Í hesum skeiði hevur lands-stýrið roynt at geva Føroyum andlit úteftir.

Til dømis var avtalan við Ísland hin fyrsta, sum beinleiðis er gjørd við annað land, uttan at hon er nitificerað í skrivinum millum danska og íslenska uttanríkisráðið.

Vit finga í lut at skula hava eitt margfaldað viðskifti við aðrar og samráðingar við aðrar í størri mun enn fyrr, og vit valdu at fyriskipa hesum sjálvir, so langt gjørligt at møta sjálvir og at tala okkara sak sjálvir.

Okkara áðan er, at tað ber ikki til, at vit smæða okkum burtur, og hava vit ta roynd, at aðrir til fulnaðar fata hetta.

Nú er stutt skeið efturi at virka í hjá sitandi tingi, og loyvi eg mær tí at takka tingmonnum fyri samstarvið á hesum sinni. Ynski mitt fyri komandi ting skal vera, at tí má evdnast at finna skilagóðar loysnir í øllum vandamálum tjóðarinnar.

Noregsnýtt

v/Fridtjof Diesen

Det er kort tid

siden Olsok ble feiret her. I Sarpsborg, en by som kong Olav den hellige grunnla ved Sarpsfossen oppførte man et skuespill av forfatterinnen Vera Henriksen som hete »Sverdet« og omhandler et av de mest dramatiske hendene i kongens liv. Skuespillet ble sett av vel 3000 mennesker i sommervær.

Fellesferien er over

og det er stridskjorta og havrelefsa i gjen som vi sier her. Etter den tida har det vært pent vær.

Vi har vært en uke

på Karmøy ved Haugesund på Utgarden Folkehøgskule hvor Norsk Lærarfrhaldslag hadde et av sine alltid vellykkede kurs om ANT (Alkohol, Narkotika og Tobakk) belyst av fagfolk på områdene. I fjor var vi i Rognan, Nordland så det blir noe av det reneste »Kjenn ditt land«. Vi var noen over 40 utsendinger med gjester fra Island, Færøyaner, Danmark, Sverige og Finland. Herr Svenning Tausen var et sympatisk bekjentskap fra Færøyaner.

Etter kursets slutt ble det et Week-end-ophold i Kopervik hos boktrykker Thorbjørn Thorbjørnsen

som fortalte at mange færøyske fiskere var innom denne hyggelige byen der vest. Vi må heller ikke glemme Avaldsnes kirke fra år tusen og som er meget vakker og velholdt.

Stavanger og Breiavatn

i herlig solskinn hilste oss på heimvegen. Hvit og rein gir byen oss et inntrykk som etser seg inn i sinnet for bestandig. Domkirken og sentrum reiser seg på toppen med vidt utsyn over den livlige havnen.

I Oslo

arbeider man på

lang sikt med en sentral-stasjon for øst og vest. Nå er det ferdig med Student-erlunden og så kommer slottsparken hvor tunnel-banen skal være et viktig forbiningsledd. Sånn i 80-årene kan vi kjøre direkte fra Oslo til Kristiansand S og Stavanger.

Norsk tiltak i Caracas

under havrettskonferansen går ut på 200 miles grense.

Vi tar med en overskrift

fra VG's rettsreferater: Kjøpte bokverk og det sa »klukk-klukk«. Altså dram i stedenfor bøker.